

og af denne Grund ønsker han Fæstebaandets Bedligerholdelse. Det hedder saaledes Side 8 — jeg skal med den ærede Formands Tilladelse oplæse det, det er kun nogle faa Linier —: „I de Egne, hvor Jordens Værdi er stegen høist, og de fleste Kapitaler søge Anvendelse i enkelte Bøndergaard, saasom i Omegnen af Kjøbenhavn og i Syen, viser der sig stedse en større Uttraa efter at kunne frit bortforpagte enkelte Bøndergaard, sammenlægge 2—3 Gaarde til een“ osv. Det er altsaa Bangs Betragtning, som fuldstændig stemmer med den, der gjøres gjældende af det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds, at han i statsøkonomiske Siemed, for at fremme Jordens størst mulige Produktion, ønsker Fæstetvungen hevet, fordi Fæstetvangens Virkning netop er den at holde de smaa Jordbrug udskilte fra hverandre som saadanne. Derfor nu Noget vil sige ja, men i saa Hensende har man jo dog ogsaa truffet betryggende Bestemmelser, thi det er jo gennemgaaende Regel i alle de Forslag, der have foreligget for os, at disse Jordbrug ikke skulle løses fra ethvert Baand, men i 20 Aar være underkastede en Fæstetvang — saa skal jeg dertil svare, at jeg ikke for Alvor kan tro, at noget Medlem af Thinget skulde kunne fremsætte en saadan Paa-stand; thi en Lov, som anordner Jordens Fordeling og giver Regler for de faste Eiendomme, har Eftervirkninger gennem Aarhundreder, og det vilde dog være en aldeles letfindig, ja aldeles uforvarselig Maade at give Love paa, om man vilde berolige sig ved et Resultat, der kun vilde holde Stik i de første 20 Aar. Bestræbelser efter at sammenkjøbe Jord ere 200 Aar gamle, og Ingen veed det bedre end den ærede Forslagsstiller, som ved mange Leiligheder har fremskillet for os de store Farer, der ville ligge i, at de store Jordbrug arronderede sig paa de smaa Eiendommers Beføstning, og har henvist til, at det var det, man vilde forebygge i 1682, men at denne Tendents dog stadig har gjort sig gjældende og gjør sig gjældende den Dag i Dag, og at netop Tilladelsen til at kunne arrondere sig indenfor visse Grændser er den Præmie, som man i 1861 satte for Salg til

Selveiendom; men naar dette Forhold er saaledes, saa er der dog Ingen, som for Alvor kan sige, at om 20 Aar vil denne Tendents være ophørt; tværtimod er det noget aldeles Ubeftrideltigt, at Lysten til at sammenlægge Smaagaarde og lave Hovedgaard af dem har bestaaet i 200 Aar, bestaar den Dag i Dag og vil bestaa om 20 Aar; men naar saa Fæstebaandet efter den ærede Forslagsstillers egen Foranstaltning er bortfaldet, saa er Lovret opgivet og Døren aabnet for alle de Farer, som de ærede Herrer af Flertallet, naar man skal dømme efter deres tidligere Udtalelser, mest frygte for. Der er endelig anført som Argument til Fordel for nærværende Sags Afgjørelse, at man skulde se at gøre Ende paa den Agitation, som denne Sag har vaakt. Det vil imidlertid ses af, hvad jeg allerede har sagt, at jeg ikke kan tro, at denne Agitation vil have noget Synderligt at betyde. Det er klart nok, at de nuværende Fæstere maa være yderst ivrige for at sætte en Lov igjennem, der tilfikkrer dem meget betydelige Fordele og tilfikkrer dem, at en Kapital paa ca. 50 Millioner skulde fordeles imellem dem. Men de udgjøre dog kun den ringere Del af Landbefolkningen, og naar man ser hen til Bøndestanden i det Hele taget, kan jeg ikke tro, at den af Kjærlighed til Fæsterne skulde være tilbøielig til at gaa ind paa en Bestemmelse, der medfører saa store Farer for Bøndestanden i dens Helhed, som Tilfældet vilde være, hvis nærværende Lovforslag blev til Lov. Men dernæst skal jeg tilføie, at forsaavidt en saadan Agitation virkelig blev reist, og man kunde tænke sig, at den Agitation virkelig vilde føre til, at et Lovforslag som det foreliggende blev vedtaget, saa vilde Følgen af et saadant Lovforslags Vedtagelse ikke blive den, at Agitationen lagde sig, men saa vilde Følgen blive, at der reiste sig en ny Agitation, i Sammenligning med hvilken den Agitation, som der nu her kan være Spørgsmaal om, vilde være at betragte som ren Børneleg. Det er nemlig den gamle Historie, der gjentager sig ved hver Agitation, at man vel kan sætte den igang, men at selve Agitatorerne, naar de først have faaet Bevægelsen reist, ikke ere istand til at beherske